

Collectieplan 24-25

VAN
ABBE
MUSEUM

juli 2023

inhoud

1 WAAR WE NU STAAN

- Missie
- Visie – Samen, nieuwsgierig, betrokken, geaard
- Voor mensen nu én straks
- Referentievelden
- Aankoop Edelkoortcollectie
- Meerstemmig en multizintuiglijk
- Teamontwikkeling
- Digitaal Collectiearchief

2 WAAR WE HEEN GAAN

- Onderweg naar een *demoderne* museumpraktijk
- Dekoloniseren en *demoderniseren* – het inhoudelijke kader
- Afscheid omarmen
- *Demodern* conserveren
- *Demodern* verzamelen
- *Demodern* depot

3 VERZAMELEN

- Brede aankoopcommissie
- Opdrachtgeverschap
- Verhouding tot de Collectie Nederland
- Gedeeld eigendom
- Financiering
- Gender
- Social Justice
- L'Internationale
- Regionale samenwerking

4 VERZAMELIJNEN – REFERENTIEVELDEN

- De collectie bekeken vanuit referentievelden
- Van canonieke werken naar referentievelden
- Actieve referentievelden
- Positionaliteit – relationaliteit
- Koloniale verbanden
- Ecologie
- *Corpoliteracy*
- *Arte Útil* – Design
- Geopolitiek – casus Russische Federatie

5 ONDERZOEK

- *Demoderne* museumpraktijk
- Referentievelden – L'Internationale
- Rakurs – onderzoek naar Russische kunst
- Collectieonderzoek gericht op behoud en beheer
- Onderzoek naar innovatieve museumpraktijk
- Een nieuw collectieboek

6 TOEGANG EN GEBRUIK

- Digitaal ontsluiten
- Mediakunst op Wikipedia
- Bruiklenen
- Behouden en beheren
- Verkennend onderzoek naar nieuw depot

BIJLAGEN

- 1 Samenstelling en historie van de collectie
- 2 Aankoopbudget & aanwinsten
- 3 Bruiklenen aan derden

klik op het huisje om bij de inhoud terug te komen

1 waar we nu staan

Het vorige collectieplan opende met onzekere woorden over de coronapandemie. Deze onzekerheid is gelukkig verleden tijd. De na-effecten van de pandemie helaas niet. Daarnaast zijn de coronazorgen vervangen door zorgen over de oorlog in Oekraïne en blijft klimaatverandering een groeiende bedreiging voor het mondiale ecologische systeem. Geopolitiek, economisch en sociaal is het een turbulente tijd.

Het museum heeft niet stil gestaan en veel van wat in het vorige collectieplan stond beschreven is gerealiseerd wat ons ook tot nieuwe inzichten en ideeën heeft gebracht. Dit betekent enerzijds een vervolg in een al eerder ingezette richting – of het bijsturen ervan – anderzijds het aanleggen van een nieuw pad.

Dit Collectieplan verbindt twee beleidsplannen. We bevinden ons nu in de laatste periode van het huidige plan *Voor de mensen nu én straks (2020-2024)*. Volgend jaar zal een nieuw beleidsplan geschreven worden voor de periode 2025-2028. Dit collectieplan is daarmee letterlijk een brugplan waarmee we afronden en opstarten.

Dwarsverbanden in de collectie van het Van Abbemuseum, 2021, foto Boudewijn Bollmann

Opening Radically Mine – The Common, 2023, foto Damion Thakoer

A Lasting Truth Is Change, 2022, foto Joep Jacobs

Missie

*Het Van Abbe-
museum is een
publieke plek waar
kunst de mensen
– nu, straks en
in al hun verschil –
uitdaagt, inspireert
en verbindt.*

Voor mensen nu én straks

Het beleidsplan voor de periode 2021-2024 heet *Voor mensen nu én straks*. De kern is een betere balans vinden tussen experiment en impact/bereik. Met name op het gebied van inclusie en multizintuiglijkheid. Dit plan bevindt zich nu in zijn derde jaar.

Visie – Samen, nieuwsgierig, betrokken, geaard

Het Van Abbe-museum ziet een belangrijke rol voor musea in een samenleving in beweging. Ecologische disbalans, sociale ongelijkheid, gecombineerd met geopolitieke verschuivingen vormen bedreigingen die ons uitdagen onverschrokken het bestaande anders te denken. Overal ter wereld experimenteren mensen met nieuwe én oude vormen van samenleven, geholpen door technologie, zoekend naar balans en verbinding. Kunst kan daarbij helpen. Kunst prikkelt de zintuigen, maakt onvoorziene verbanden invoelbaar en brengt zo verschillende ervaringswerelden met elkaar in contact.

Dwarsverbanden in de collectie van het Van Abbe-museum, 2021-2026,
foto Boudewijn Bollmann

Trainingsdag *Ware Tegenmacht #2*, 2023 (i.s.m. Linangan, Art and Culture Network, WOW, Rode Lelies, Samidoun, AVCollectief, Soedanese Vluchtelingen Organisatie, FossielVrij Nederland, Friends of Refugee Solidarity), in *Museum als Parlement* van Jonas Staal, foto Diewke van den Heuvel

doorlopende lijnen

Referentievelden

Het verzamelen aan de hand van referentievelden blijven we vasthouden. We zullen wel enkele velden aanscherpen in hun definitie (zie hoofdstuk 4). Daarnaast zijn veel van de kunstenaars vermeld in het vorige plan verzameld en zijn nu nieuwe makers in beeld. Ook willen we onderzoeken hoe de referentievelden een betere plek te geven in de collectieregistratie t.b.v. het online ontsluiten van archieven, bibliotheek en kunstwerken, en als leidraad voor onze onderzoeksagenda.

Aankoop Edelkoortcollectie

Na drie jaar gesprek, onderhandeling en zoeken naar financiering zijn Lidewij Edelkoort en het museum tot een overeenkomst gekomen. De aankoop is bijna afgerond. Volgende jaren wordt de collectie geconserveerd. We zijn bezig met het ontwikkelen van nieuwe partnerschappen met het Centraal Museum, Utrecht, waarmee een deel van de collectie gezamenlijk is aangekocht, met Kazerne – Home of Design en Design Academy Eindhoven.

Meerstemmig en multizintuiglijk

De huidige collectiepresentatie *Dwarsverbanden* is de eerste integrale meerstemmige en multizintuiglijke presentatie van het museum. De tentoonstelling is zeer positief ontvangen en we overwegen de tentoonstelling te verlengen. Zo krijgen meer mensen de mogelijkheid de presentatie te komen bekijken en kunnen we meer tijd nemen voor de ontwikkeling van een volgende grote presentatie. Daarnaast doen we onderzoek naar hoe we de meerstemmige en multizintuiglijke elementen kunnen archiveren en bewaren. We willen in de toekomst bruikleenemers de mogelijkheid bieden niet alleen kunstwerken in bruikleen te nemen maar ook verschillende bemiddelingstools, zoals voel- en geurinterpretaties en audiotours.

Teamontwikkeling

Twee en een half jaar geleden heeft het museum besloten om de collectieafdeling te verbreden. De collectieafdeling bevat nu ook de bibliotheek en het archief. We zijn begonnen met het herijken van functies vanuit deze nieuwe vorm. Dit resulteert in het actualiseren van functieomschrijvingen. Doel is samenwerken verbeteren en kennisoverdracht in geval van pensioen of ander verloop mogelijk maken.

Digitalisering Collectiearchief

Met ondersteuning van de coronaregeling van het Mondriaan Fonds is twee jaar geleden een junior archivaris gestart met het voorbereiden van het collectiearchief voor digitalisering. Dit proces is nu goed onderweg. De planning is dat de digitalisering midden 2024 voltooid zal zijn.

De collectie is... : de privéverzameling van Lidewij Edelkoort, 2022, zaalfoto Peter Cox

Multizintuiglijk bemiddeling (voelreplica / geurlandschap) in *Dwarsverbanden* in de collectie van het Van Abbemuseum, 2021-2026, foto's Boudewijn Bollmann

2 waar we heen gaan

Onderweg naar een demoderne museumpraktijk

Afgelopen jaren heeft het museum een volgende stap gezet in de richting van een *demodern* museum. De nadruk lag hierbij op verwerving en presentatie. Met deze vragen gaan we komende periode door. Daarnaast willen we verkennen hoe een *demoderne* museumpraktijk er uitziet.

Demodernising means seeking to create dialogues between equals that do not add up to a single modern art history but emerge in relation and in parallel to each other. It means that meaning is determined as much by local conditions as by international exchange and allows the west to contribute to building a world of many worlds rather than the singular truth of modernity.

- Charles Esche

Dekoloniseren en demoderniseren – het inhoudelijke kader

Voortbouwend op eerdere collectieplannen beschouwt het museum moderniteit en kolonialisme als twee zijden van één medaille. In voormalig gekoloniseerde gebieden is het belangrijk te dekoloniseren, de landen die voorheen koloniën hadden en als centra van moderniteit worden gezien dienen te *demoderniseren*. We willen om deze reden het Van Abbemuseum omvormen tot *demodern* museum. Hiervoor zijn we geïnspireerd door dekoloniale, (zwarte) feministische denkers als Walter D.Mignolo, Rolando Vazquez, Gloria Wekker, J.K. Gibson, Silvia Federici, bell hooks en vele anderen.

Deze benadering is in de basis *intersectioneel* doordat het uitgaat van de verwevenheid van op het eerste oog losstaande problemen. Het vraagt van het moderne en hedendaagse kunstmuseum aanpassingen in de gehele museumpraktijk zoals aankoopbeleid, conserveren en bemiddelen.

Performance door Mercedes Azpilicueta in *Positions #5: Telling Untold Stories*, 2020, foto Niek Tijssen Klansen

Opening *Dwarsverbinding #2: Richard Bell*, 2022, fotograaf onbekend

Afscheid omarmen

What happens when death practices enter a collection? I've had to think of this in the process of acquiring G's installation, which involves conversation as we train to become shared custodians of these vessels. How, for example, if at all do we repair the natural cracks in the ceramic caused in part by the firing process? G's massive work, which took five bodies to install has no built-in structure to move it, rendering the sculptures precarious. The nervous energy around dropping the work during install was high; we fell silent, paced in anxiety, or perhaps prayed.

Yet in this default to conserve what does not figure into consideration is the lesson behind deterioration as care. What if the vessels cracked open in our collection? What if we learned into them as material with properties that wear, tear over time, accepted their aliveness? Would this interfere with their after life? As we work to 'resolve' the cracks with epoxy or the problem of installing without an interior mechanism, the tension lies between the strength of the installers' bodies and the works. 'If we fail to hold the work, we should all move aside and let the ceramic piece fall' was the verbal agreement with the install team.

- Yolande Zola Zoli van der Heide
Disobedience in the Museum: Mud, Mother, and Death Work in A Lasting Truth Is Change (wordt gepubliceerd)

De afspraak in het installatieteam om het werk *UNSEEN/ JUST FELT SOULS, HARDLY LIVING SKIN/HOME & HEADS* van G te laten gaan als ze het fysiek niet meer aankonden, raakt aan het wezen van het moderne kunstmuseum. Het museum houdt vast, loslaten is een doodzonde. Het museum wil de geschiedenis levend houden, maar kun je wel iets levend houden zonder afscheid te nemen, zonder los te laten?

Het museum is in de kern tomeloos modern door zijn hang naar eeuwige groei. Er is geen natuurlijk eindpunt voor verzamelen. Hoe rigoureus onze selectieprocedure ook zal zijn, de collectie zal altijd groeien. Deze systematiek bevragen is onze volgende stap op weg naar een *demodern* museum. Hoe kun je niet alleen *demodern* verzamelen, maar ook conserveren en ontzamelen? De implicaties hiervan kunnen ingrijpend zijn. De komende periode willen we onderzoek starten op deze twee thema's.

Performance *Missed Call* door G [Georgia Lucas-Going] tijdens symposium *Change Feeling*, juli 2022, foto Özgür Atlagan

Zaaloverzicht: G, *UNSEEN/ JUST FELT SOULS, HARDLY LIVING SKIN/HOME & HEADS*, 2020-2022, (in *A Lasting Truth Is Change*), foto Peter Cox

Demodern conserveren

Conserveren is een kerntaak van musea. Zo geven we mensen van nu, maar ook van straks de mogelijkheid zich te laten inspireren door kunst. De huidige praktijk van conserveren is ontwikkeld onder een modern gesternte waarin verlies of verval vrijwel altijd als negatief wordt begrepen. Vanuit een *demodern* perspectief is de vraag of verval niet als transitie van de ene fase van bestaan naar de volgende begrepen kan worden. Moeten we een verandering niet eerder begeleiden in plaats van tegen gaan? Dit betekent dat we ons nog steeds inspannen om kunst te bewaren voor volgende generaties, maar dat we onderzoek gaan doen of we op een andere manier met richtlijnen om kunnen gaan. Denk hierbij aan het mogelijk niet vervangen van lijsten, of niet als streefdoel hebben om een werk terug te brengen naar de 'ateliersituatie'. We willen hierbij vooral de dialoog zoeken met andere musea en waar mogelijk voorzichtig experimenteren met andere manieren van conserveren.

Demodern ontzamelen

In het verleden hebben we niet ontzamd. De collectie van het museum is met rond de 3500 werken relatief klein en ontzamen een zeer arbeidsintensief proces. We zien echter zowel een praktische (zie *demodern depot*) als inhoudelijke noodzaak ontzamen toch op te pakken. Vanuit onze *demoderne* visie willen we de levensloop van werken meer respecteren en daar hoort ook het sterven bij. We zien dit niet als een volledige verdwijnen, maar als een transitie. Een werk dat in het archief in de vorm van documentatie aanwezig blijft, is niet geheel weg bijvoorbeeld. Tegelijkertijd raakt ontzamen aan de kerntaak van het museum en moeten experimenten hierin uiterste zorgvuldig worden uitgevoerd. In de komende periode willen we onderzoek doen in overleg met andere musea en ons voorbereiden op proefsituaties. Of deze in de komende twee jaar al zullen plaatsvinden, willen we nu nog openlaten.

Demodern depot

De grens van de opslagcapaciteit is bereikt: het depot van het Van Abbemuseum zit vol. Doordat op geen enkel moment alle werken tegelijkertijd in het depot zijn, kunnen we voorlopig alle kunstwerken een plek geven, maar ruimte voor aankopen is zeer schaars. Deze situatie doet zich niet alleen bij ons voor, maar ook bij het Eindhoven Museum. We willen samen met de gemeente en het Eindhoven Museum onderzoeken

of we tot een nieuwe depot-faciliteit kunnen komen en of dit kansen biedt voor nieuwe samenwerking op onderzoeken en educatiegebied. We willen dit nieuwe depot bewust benaderen vanuit ons *demoderne* perspectief en nadenken hoe het kan inspelen op een andere vorm van collectieontwikkeling. Dit kan betekenen streven naar een collectie die groeit en krimpt in min of meer gelijke mate.

A Lasting Truth is Change, 2022, foto Joep Jacobs

3 verzamelen

We leven in een tijd van crises op meerdere terreinen tegelijkertijd: de oorlog op het Europese continent, migratie, klimaat, grondstoffen, overheidswantrouwen, stikstof. Kunstenaars reageren op deze ingewikkelde situatie op zeer verschillende wijzen. Met analyses en voorstellen zoeken zij naar andere manieren van zijn, die helpen dekoloniseren en *demoderniseren*. Het verzamelbeleid van het museum blijft zich hierop inhoudelijk en qua methode richten.

Jatiwangi art Factory (JaF), *New Rural Agenda Temple*, 2023, foto links Peter Cox / foto boven Joep Jacobs

Brede aankoopcommissie

We blijven werken met een brede aankoopcommissie waarin naast de directeur en het hoofd collecties ook de senior conservatoren van het museum vertegenwoordigd zijn. Deze commissie komt maandelijks bijeen om voorstellen en aanbiedingen te bespreken. De commissie zal ook het onderzoek naar *demodern* conserveren en ontzamen leiden. Hiervoor zal de aankoopcommissie verdiepende gesprekken voeren met de collectie- en bibliotheekmedewerkers om de praktische consequenties van de visie in beeld te krijgen. Daarnaast zal de commissie actief het gesprek aangaan met het professionele veld.

Opdrachtgeverschap

We blijven opdrachtgeverschap als een interessante vorm van aankopen zien. Volgende periode hopen we drie opdrachten af te ronden. De *Van Abbe Living Room (Al Madhafah)* van Sandi Hilal [DAAR - Decolonizing Architecture Art Residency], een project waarbij een ruimte ingericht wordt voor stateloze personen waarbinnen zij zich even geen gast hoeven voelen, maar zelf gasten kunnen ontvangen. We hebben de rechten aangekocht om in de toekomst De *Living Room* opnieuw te installeren en activeren. Daarnaast ontwikkelt Hilal een video-installatie waarin de geschiedenis verteld wordt en betrokkenen van De *Living Room* aan het woord komen.

Een ander voorbeeld is de 16mm-filminstallatie *Drowned Forest* van Ellen Gallagher en de fotograaf Edgar Cleijne die vanuit een droomachtige verbeelding de beklemmende realiteit van klimaatverandering verkent. Het museum ondersteunde ook Marcel van den Berg en zijn bijzondere project *The Most Beautifullest Thing in This World* bestaat uit 101 schilderijen van platenhoezen uit zijn persoonlijke platencollectie.

Sandi Hilal [DAAR - Decolonizing Architecture Art Residency], *Van Abbe Living Room (Van Abbe Al Madhafah)*, 2018-heden, foto Boudewijn Bollmann

Edgar Cleijne & Ellen Gallagher, *Drowned Forest*, 2023, foto Peter Cox

Dwarsverbinding #1: Marcel van den Berg en Erwin Thomasse, 2021, foto Peter Cox

Verhouding tot de Collectie Nederland

Een goede uitwisseling tussen Nederlandse musea achten we van groot belang. We informeren ons over het verzamelbeleid van collega-musea en doen bij elke aankoop onderzoek naar de aanwezigheid van de betreffende kunstenaar in de andere publieke collecties. Bij gedeelde belangstelling zullen we per geval afspraken maken dan wel samenwerken. Op deze manier willen we bijdragen aan de diversiteit van het Nederlandse museumlandschap en de Collectie Nederland. Onze collectieplannen zijn openbaar, te vinden op het internet.

Ten opzichte van de Collectie Nederland en het verzamelbeleid van andere musea ziet het Van Abbemuseum zich als een museum dat de randgebieden van het Nederlandse verzamelbeleid verkent en daarmee de canon ter discussie stelt. We experimenteren met tentoonstellingen en verzamelmodellen om het museum voor hedendaagse kunst te veranderen in een plek waarin diversiteit als een kracht wordt gezien. We werken samen met kunstenaars die met dezelfde onderwerpen als wij bezig zijn en die aansluiten op onze referentievelden. We zoeken daarbij naar nieuwe samenwerkingsverbanden met diverse partijen en nieuwe vormen van opdrachtgeverschap.

Uit recent onderzoek van het tijdschrift *Metropolis M* is gebleken dat het Van Abbemuseum koploper is in Nederland op het gebied van niet-westerse kunstenaars vertegenwoordigd in de collectie. Daarnaast is 86% van de aanwinsten over 2021-2022 van niet-westerse kunstenaars.

Dwarsverbinding #2: Richard Bell, 2022, foto Peter Cox

Gedeeld eigendom

Het Van Abbemuseum is een sterk voorstander van het aankopen van kunstwerken in gedeeld eigendom. Het is interessant, zeker ook voor een breed publiek, om een kunstwerk binnen verschillende museale contexten te zien functioneren. Door gedeeld eigendom delen we onderzoeksresultaten, aankoop- en conserveringskosten en wisselen we kennis uit. Met het Stedelijk Museum Amsterdam delen we het eigendom van werken van **Yael Bartana** *The Missing Negatives of the Sonnenfeld Collection*, **Hito Steyerl** *Abstract, November, Lovely Andrea, Adorno's Grey, Wendelien van Oldenborgh* *Maurits Script, La Javanaise*. Met het Frans Hals Museum Haarlem en het Stedelijk Museum Amsterdam ondersteunden we de video-installatie *White Cube* van **Renzo Martens**. Het werk *Guess Who's Coming To Dinner Too?* van **Patricia Kaersenhout** is met het Centraal Museum, Frans Hals Museum en het Stedelijk Museum Amsterdam verworven.

Internationaal zoeken we samenwerking met de partners van de confederatie L'Internationale. Met MG+MSUM in Ljubljana delen we de video-installatie *The Excluded. In a Moment of Danger* van kunstenaarscollectief **Chto Delat**, met M HKA in Antwerpen de installatie *Selection of works from the Dagestan Museum of Fine Arts named after P.S. Gamzatova* en de video *Tightrope* van **Taus Makhacheva**. Recent werd de installatie *Two Meetings and a Funeral* van **Naeem Mohaiemen** met Tate Gallery, Londen en MACBA, Barcelona verworven.

Financiering

Voor aankopen ontvangen we – naast de structurele middelen van de gemeente Eindhoven – financiële steun van het Mondriaan Fonds en de VriendenLoterij. We hopen ook de komende jaren weer op maximale ondersteuning van deze partijen te mogen rekenen. Dankzij hen kunnen we ons ambitieuze aankoop- en opdrachtenprogramma realiseren en onze samenwerkingen met kunstenaars verder uitbreiden.

Daarnaast kunnen we een beroep doen op de Stichting Promotors Van Abbemuseum, die het museum met aanzienlijke financiële steun en met ambassadeurschap ter zijde staat. De stichting heeft ongeveer twintig leden, waaronder particulieren en bedrijven in Eindhoven en omgeving.

Voor een overzicht van het aankoopbudget en de aankoopcijfers per jaar, zie bijlage 2.

Taus Makhacheva, *Tightrope*, 2015, video still, gedeeld eigendom met MuHKA, met steun van de VriendenLoterij.

Rodrigo Almeida, *Exù Asanà*, 2013, foto Lienhardt Romain (voormalig Collectie Lidewij Edelkoort, verworven door Van Abbemuseum, Eindhoven en Centraal Museum, Utrecht in gedeeld eigendom, met steun van Gemeente Eindhoven, Mondriaan Fonds, Stichting Promotors Van Abbemuseum, VriendenLoterij)

Campana Brothers, *Favela Chair*, 2003, foto Lienhardt Romain (voormalig Collectie Lidewij Edelkoort, verworven door Van Abbemuseum, Eindhoven en Centraal Museum, Utrecht in gedeeld eigendom, met steun van Gemeente Eindhoven, Mondriaan Fonds, Stichting Promotors Van Abbemuseum, VriendenLoterij)

Gender

Het museum heeft onderzoek gedaan naar de eigen collectie binnen het project *Museum Index*. Dit onderzoek heeft de Amerikaans-West-Europese focus van de collectie aan het licht gebracht en ook de onevenwichtige man-vrouwverhouding: slechts 15% van de kunstenaars in de collectie is vrouw. Om deze reden heeft het museum zichzelf als doel gesteld jaarlijks 50% van het aankoopbudget te besteden aan vrouwelijke kunstenaars. We ondersteunen de Theodora Niemeijer Prijs: een stimuleringsprijs voor vrouwelijke kunstenaars. We hebben het werk van prijswinnaars **Siliva Martes** en **Sara Seijn Chang** opgenomen in de collectie.

We zijn ons bewust van het feit dat man en vrouw niet de enige vormen van gender zijn. We zijn bezig met een onderzoek naar hoe deze realiteit mee te nemen in onze collectieregistratie en aankoopstrategie.

Social justice

Het Van Abbemuseum vindt de beweging naar inclusie een van de belangrijkste ontwikkelingen van dit moment. Dit adresseren vraagt om meer dan alleen onderzoek of aankopen: de organisatie zelf dient te veranderen. Van belang is dat deze ontwikkeling niet bij één enkel museum plaatsvindt, maar in de gehele sector. Het museum is betrokken geweest bij de eerste fase van het samenwerkingsverband *Musea Bekennen Kleur* en onderschrijft *De Verbintenis*, doelstellingen voor een inclusieve museumorganisatie. Om handen en voeten te geven aan de ambities heeft het museum een werkgroep *Social Justice* opgericht bestaande uit een dwarsdoorsnede van de museumorganisatie. Voorzitter van de werkgroep is het hoofd collecties.

L'Internationale

Al langer dan tien jaar is het Van Abbemuseum lid van de Europese museumconfederatie *L'Internationale*. Deze kent zeven leden verspreid over heel Europa. Samen realiseren de musea onderzoek, tentoonstellingen en nieuwe vormen van publieksbenadering. Met M HKA, MACBA en MG+MSUM kochten we kunst aan. We blijven samenwerken en hopen nieuwe programma's en aankopen te realiseren. Recentelijk heeft de confederatie een nieuwe subsidie gekregen voor een volgend vierjaarlijks programma *Museum of the Commons*.

Huidige leden van *L'Internationale* zijn: MSU (Zagreb, Kroatië); Museo Reina Sofia (Madrid, Spanje); MACBA (Barcelona, Spanje); M HKA, (Antwerpen, België); MSN (Warschau, Polen), SALT (Istanbul en Ankara, Turkije) en Van Abbemuseum (Eindhoven, Nederland).

Huidige projectpartners zijn: HDK-Valand (Göteborg, Zweden), Institute of Radical Imagination (Napels, Italië), tranzit.ro (Boekarest, Roemenië), HKW (Berlijn, Duitsland), VCRC (Kiev, Oekraïne), ZRC SAZU (Ljubljana, Slovenië), IMMA (Dublin, Ierland), Wiels (Brussel, België) en NCAD (Dublin, Ierland).

Regionale samenwerking

Naast internationale en nationale samenwerking is ook regionale samenwerking van groot belang voor het Van Abbemuseum. Afgelopen jaren is geïnvesteerd in dialoog en uitwisseling. Met musea in de regio Eindhoven heeft het museum een haalbaarheidsstudie naar samenwerking laten doen. Met het Eindhoven Museum kijken we of op de middellange termijn nieuwe depotfaciliteiten gerealiseerd kunnen worden.

Deelnemende musea zijn: DAF Museum, Eindhoven Museum, Museum Helmond, Philips Museum, het Nederlands Steendrukmuseum, RHCe (Regionaal Historisch Centrum Eindhoven), Vincentre en het Van Abbemuseum.

Naast deze samenwerking, is het museum ook verbonden aan een groep musea in de provincie die op basis van de nieuwe regeling van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap willen investeren in een uitgebreider aanbod voor vmbo-leerlingen. Dit is uitgewerkt in *Club Zien* van waaruit op dit vlak nu experimenten worden gedaan op dit vlak.

Samenwerkende musea zijn: Het Noordbrabants Museum, Design Museum Den Bosch, Stedelijk Museum Breda, Museum Helmond en Van Abbemuseum.

4 verzamellijnen – referentievelden

De collectie bekeken vanuit referentievelden

Referentievelden die we vorig collectieplan hebben geïntroduceerd vormen de hoofdlijnen van het verzamelbeleid waarlangs het Van Abbemuseum verzamelt. Komende periode houden we deze methode vast, maar scherpen die wel op punten aan.

Van canonieke werken naar referentievelden

Klassieke moderne musea gebruiken het idee van de canon als basis voor collectievorming. Het *demoderne* museum breekt met deze benadering. De canon verwijst naar exemplarische, excellente werken die inzicht verschaffen in de schematische, lineaire ontwikkeling van de kunst. Vanuit *demodern* perspectief is dit onhoudbaar, omdat er niet één lineaire ontwikkeling is. Afhankelijk van het standpunt kunnen in kunstwerken heel verschillende ontwikkelingen zichtbaar worden. Wij gebruiken daarom de term referentievelden. Deze term komt uit een langdurig onderzoeksproject binnen de Europese museumconfederatie L'Internationale, de *Glossary of Common Knowledge*.

Afgelopen twee jaar hebben we de referentievelden als leidraad genomen voor de verzamelstrategie. In de komende twee jaar gaan we onderzoeken hoe we deze benadering effectief kunnen integreren in de collectieregistratie en kunnen koppelen aan het verzamelen van contextueel materiaal in de vorm van onder andere publicaties in de bibliotheek.

Actieve referentievelden

Binnen de referentievelden wordt een onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve velden. De activiteiten en het verzamelbeleid van het museum richten zich op zes actieve velden. Hier volgt een beschrijving van deze velden.

'Contemporary art contains a variety of social, historical, cultural and political references that exist as referential fields outside the focal ideas, concepts, and artworks themselves.'

- Glossary of Common Knowledge, 2018

Patricia Kaersenhout, 'Guess Who's Coming To Dinner Too?', 2017-2021, foto Boudewijn Bollmann
Gemeenschappelijke aankoop met Centraal Museum, Frans Hals Museum en het Stedelijk Museum Amsterdam, met steun van Vereniging Rembrandt (het Prins Bernhard Cultuurfonds, Titus Fonds en Desirée Lambers Fonds) en Mondriaan Fonds

Opening van *Dwarsverbinding #3: Patricia Kaersenhout*, 2022, foto Boudewijn Bollmann

Positionaliteit – Relationaliteit

Positionaliteit oogt wellicht als een bijzonder woord. Het wordt gebruikt in dekoloniale studies en benoemt het belang van bewust gepositioneerd-zijn. Klassiek modern denken is geneigd in universele termen als 'de' kunst, of 'de' geschiedenis te redeneren. Deze benadering ontkent de realiteit dat denken altijd ergens op een plek plaatsvindt vanuit een specifieke context. Het Van Abbemuseum wordt bijvoorbeeld sterk bepaald door de situering in Eindhoven.

Eerder heette dit referentieveld dan ook Positionaliteit – Eindhoven, we passen dit aan door Eindhoven te vervangen door 'relationaliteit'. Dit neologisme wil verduidelijken dat positie en relatie in elkaars verlengde liggen. Relaties, lokaal en (inter)nationaal, bestaan uit verbindingen tussen posities. Dit betekent voor ons nog steeds een verbinding met de plek waar wij ons bevinden: Eindhoven. Alleen is dit niet de enige positie waar we naar kijken. We willen de relaties tussen posities in beeld brengen zoals tussen

gender, afkomst, overtuiging, klasse, etc. Het spel tussen al die posities vinden we interessant en levert mooie en belangrijke kunst op.

Een mooi voorbeeld van kunstenaars waarin posities met elkaar in dialoog gaan is het werk van **Sung Hwan Kim**, met wie we najaar 2023 een tentoonstelling realiseren. Geboren in Zuid-Korea, wonend in Hawaï, analyseert hij in zijn werk hoe migratie het leven van hemzelf en de mensen om hem heen heeft bepaald. Een aankoop met een vergelijkbare thematiek is **Sara Sejin Changs** persoonlijke video-installatie *Four Months, Four Million Light Years* over adoptiekinderen die vanuit Zuid-Korea in Nederland zijn beland, zoals zijzelf. Een voorbeeld van een heel andere aard is het Indonesisch collectief **Jatiwangi art Factory (JaF)**. Zij zetten zich juist in om het district Jatiwangi te beschermen en te behoeden voor ontbossing en om het wortelen van de historische gemeenschap die daar leeft tegen te gaan. Een laatste voorbeeld is het project

Forever Summer van **De Onkruideniers** dat wordt aangekocht. Dit werk bestaat uit een protocol voor het kweken van verschillende tomatensoorten om zo de klimaatverandering in Eindhoven te monitoren.

Onze eigen positie in Eindhoven heeft daarbij wel een bijzondere betekenis. Het museum verzamelt het werk van Eindhovense kunstenaars en spant zich in talenten uit de regio te stimuleren zoals: **Victor Sonna, Tijs Rooijackers, Nabuurs&Van-Doorn, Griet Menschaert, Gam Bodenhausen, Erwin Thomasse en Stijn Peeters**.

Daarnaast doen we onderzoek naar onze eigen positie en geschiedenis in relatie tot de sigarenindustrie waarmee het startkapitaal voor het museum is vergaard. In maart 2024 zal over dit onderwerp een presentatie worden gerealiseerd als onderdeel van de collectiepresentatie *Dwarsverbanden*.

Stijn Peeters, (studies voor) *Our Times, Moralized*, 2019, in de tentoonstelling *Ooggetuigen van Strijd*, foto Peter Cox

Koloniale verbanden

Aandacht voor de impact van het koloniale verleden op de hedendaagse samenleving is nog steeds groeiende. Met name de herdenking van de afschaffing van de slavernij 150 of 160 jaar geleden (afhankelijk van of men het formele besluit tot afschaffing in 1863 dan wel de feitelijke bevrijding van alle tot slaaf gemaakten in 1873 als datum neemt) heeft veel losgemaakt. Vooral de excuses van de inmiddels demissionaire regering en onlangs van de koning. Dat neemt niet weg dat racisme, discriminatie en achterstelling nog steeds een dagelijkse praktijk zijn. Daarnaast is duidelijk dat klimaatverandering en koloniale uitbuiting niet los van elkaar staan. Uitbuiting van grondstoffen en mensen zijn twee zijden van dezelfde medaille. Ook lopen voormalig gekoloniseerde landen meer risico doordat de historische uitbuiting uit koloniale tijd in andere vormen nog steeds bestaat. De reflectie en interventies van kunstenaars in dit krachtenveld blijven onze aandacht houden.

Veel aankopen die we doen vallen binnen dit referentieveld in combinatie met een ander veld. De werken van **Sung Hwan Kim** en **Sara Sejin Chang** raken aan andere koloniale geschiedenissen. Een belangrijke aankoop binnen dit veld is *Bell's Theorem: Reductio ad Infinitum* van **Richard Bell** dat op uiterst directe wijze racisme als onderdeel van koloniaal denken aanklaagt. Het werk van **Simnikiwe Buhlungu** gaat over de impact van het kolonialisme op het genereren en onderdrukken van verschillende soorten kennis. Eerdere aankopen binnen dit veld zijn werken van **Victor Sonna**, **Patricia Kaersenhout**, **Naeem Mohaiemen**, **The Otolith Group**, **Santiago Yahuarcani** en anderen.

Daarnaast valt ook het hiervoor genoemde onderzoek naar de oprichter Henri van Abbe binnen dit referentieveld.

Het museum verzamelt werken van kunstenaars uit Indonesië en richt zich o.a. op het eerder vermelde collectief JaF als ook **Semsar Siahaan** die zijn kunst inzette als tool tegen onderdrukking. In zijn manifest *Seniku, Seni Pembebasan* stelde hij dat met het onderdrukken van mensen, ten tijde van Soeharto's regime, ook de schoonheid van kunst gereduceerd werd tot louter artistieke waarde om de macht te ondersteunen. Siahaan riep op om de werkelijkheid van het leven te verbeelden en verbeeldingskracht in te zetten voor een andere toekomst.

Eerder kocht het museum werk van **Ade Darmawan**, **Agung Kurniawan**, **Tintin Wulia** en **Roy Villevoye**.

'Het is tijd voor kunstenaars om terug te keren naar de realiteit, om enthousiasme op te wekken voor menselijke vernieuwing door middel van kunst, maar ook voor een nieuw gezicht als identiteit van Indonesische hedendaagse kunst die leeft, fris en sterk is. En ik noem het 'Kunst van de Bevrijding.'

- Semsar Siahaan, 'Seniku, Seni Pembebasan [Mijn Kunst, Kunst van de Bevrijding]', 1988

Semsar Siahaan, *Untitled*, 1999 (© Gajah Gallery)

Ecologie

Klimaatverandering is zonder twijfel de grootste planetaire uitdaging waarvoor we staan. Dit vraagt om daadkrachtige politiek, maar het heeft ook een culturele component. Kunst en cultuur spelen op verschillende manieren een rol, zowel als aanjager van verandering als methode voor reflectie, bewustwording en bezinning.

Het Van Abbemuseum wil dit thema op meerdere manieren benaderen vanuit de specifieke context van Noord-Brabant, als regio van intensieve landbouw en veehouderij met gevolgen voor natuur, leefomgeving en burgers. In de huidige stikstofcrisis een situatie die alleen maar meer in de belangstelling is komen te staan. We ontwikkelen hiervoor de tentoonstelling *Soils*, gepland voor 2024, waarin de relatie tussen mens en aarde centraal staat. De inzet daarbij is om te

kijken naar de wijze waarop modern denken geleid heeft tot een specifieke benadering van de aarde die ook schaduwkanten heeft. Dit wordt vooral duidelijk in de relatie tot de aarde in Noord-Brabant, die verrassende parallellen vertoont met processen elders zoals in Indonesië en Australië. De tentoonstelling *Soils* is gebaseerd op vergelijkend onderzoek in deze drie gebieden. Deelnemende kunstenaars (die verzameld kunnen worden) zijn onder andere: Wapke Feenstra, *Weaving Realities* (Aldo Esparza Ramos en Yuchen Li), Megan Cope en Moeljono Hira Nabi. Het eerdere project van *De Onkruideniers Forever Summer* waarin door middel van het telen van verschillende tomatensoorten klimaatverandering in kaart wordt gebracht, is verzameld en zal opnieuw geactiveerd worden.

'Land is, quintessentially, a relationship. Land is not a 'thing'. It is a bond that ties people to nature and to each other. Land is the glue that holds people and nature together to form places.'

- Radha D'Souza, *What's Wrong With Rights? Social Movements, Law and Liberal Imaginations*, 2018

Andere werken die we willen verwerven binnen dit referentieveld zijn *Ellen Gallagher & Edgar Cleijne* die onlangs de 16mm-film *Drowned Forest* in opdracht van het museum realiseerden. Het laat een droomachtige reis door een 'onderwereld' zien waarin een mythische mens-beer de verloren wereld van de dieren zoekt en een neushoorn ontmoet. Een ander werk dat ook binnen dit veld valt is *Crystalline Floorpieces / Deep Ocean-Snake* van Jennifer Tee, een tapijt waar bezoekers op kunnen liggen en luisteren naar ecopoëzie

gericht op de fijnbesnaarde relaties tussen natuur en cultuur, taal en perceptie. *Who is Afraid of Ideology?* van Marwa Arsanios onderzoekt de impact van oorlog op onze relatie met de natuur. In een serie van films observeert ze ecologische ondernemingen van vrouwen in conflictgebieden, waaronder een steengroeve in de bergen van Noord-Libanon.

Eerdere aankopen binnen dit referentieveld zijn werken van Karrabing Film Collective, The Otolith Group, Otobong Nkanga, Jonas Staal & Radha D'Souza en Santiago Yahuarcani.

Marwa Arsanios, *Who Is Afraid of Ideology?*, video still (© kunstenaar).

Jennifer Tee, *Crystalline Floorpieces / Deep Ocean-Snake*, 2022, (© kunstenaar)

Corpoliteracy

De scheiding tussen lichaam en geest is een van de basiswetten van modern denken die we willen doorbreken. In de menselijke geschiedenis hebben vrijwel alle culturen kennis gevoeld, beleefd en belichaamd. In dans, ceremonie en ritueel wordt kennis lichamelijk overgebracht. Voor aankopen binnen dit referentieveld gebruiken we de term *corpoliteracy* – taligheid van het lichaam – zoals geïntroduceerd door Bonaventure Soh Bejeng Ndikung.

In veel hedendaagse, met name performatieve kunstpraktijken wordt de kennis van het lichaam weer volop gevierd. Dit zien we als belangrijke ontwikkelingen voor een *demodern* museum. Aankoop binnen dit veld is *UNSEEN/JUST FELT SOULS*, *HARDLY LIVING SKIN/HOME & HEADS* van G [Georgia Lucas-Going] gecombineerd met een performance. Dit werk toont een bezielde relatie tot materie en een belichaamde relatie tot mentale processen als rouw. G is naast kunstenaar een levenseinde-doula en neemt spirituele, fysieke

en mentale ondersteuning in de fase van overgang naar de dood als rituele kennis mee in haar kunstpraktijk.

Andere aankopen die binnen dit veld vallen zijn *Moving Backwards* van Boudry/Lorenz en Yael Davids' Feldenkrais lessen, op basis van kunstwerken uit onze collectie, gestoeld op de bewegingsleer van Moshé Feldenkrais en de bewegingsnotatie van danstheoretica Noa Eshkol en architect Avraham Wachman. Het performatieve vloerobject *Deep Ocean Snake* van Jennifer Tee verbindt dit veld met ecologie.

Dit referentieveld speelt ook een grote rol in hoe de collectie wordt getoond en geactiveerd. De huidige presentatie *Dwarsverbanden* is de eerste volledig multi-zintuiglijke presentatie. Daarnaast speelt lichamelijke intelligentie ook een grote rol in samenwerking met een lokale gemeenschap van mensen geïnteresseerd in gender en seksualiteit, *The Office of Queer Affairs*, die een eigen route door de collectiepresentatie hebben gemaakt.

'I explore the possibility of a corpoliteracy – an effort to contextualize the body as a platform, stage, site, and medium of learning, a structure or organ that acquires, stores and disseminates knowledge. This concept implies that the body, in sync with, but also independent of, the brain, has the potential to memorize and pass on/down acquired knowledge through performativity – the prism of movement dance, and rhythm.'

- Bonaventure Soh Bejeng Ndikung, *aneducation* – documenta 14

Jennifer Tee, *Crystalline Floorpieces / Deep Ocean-Snake* (detail), 2022, (© kunstenaar)

Museum Takeover: Bodies of Knowledge - Feldenkrais les door Yael Davids, 2019, foto Marcel de Buck

Arte Útil – Design

Afgelopen jaar heeft het Van Abbemuseum voor het eerst in zijn geschiedenis een collectie designontwerpen aangekocht van Lidewij Edelkoort. Deze bijzondere collectie van 53 objecten maakt dat het klassiek modern onderscheid tussen kunst en design is overwonnen. De collectie is deels samen met het Centraal Museum, Utrecht verworven. Hiermee voltooit het museum een traject dat tien jaar geleden werd ingezet met de tentoonstelling *The Museum of Arte Útil* door Tania Bruguera. Het klassiek modern idee dat autonome kunst ontdaan zou moeten zijn van praktisch nut wordt ingewisseld voor een meer praktische benadering waarin de kern ligt bij artistiek denken van makers en hoe dit resulteert in hun praktijk. Kunstwerken, zo is onze opvatting, hebben altijd nut. Dat kan soms praktischer zijn en dan weer abstract.

Design zien we als een kunstvorm waarin het praktische en reflectieve op een vloeiende manier in elkaar overlopen. Gelegen in de designhoofdstad Eindhoven wil het museum meer samenwerken met designers en ook hun werk kunnen verzamelen. We richten ons daarbij niet op design als cultuurhistorisch fenomeen, maar op de individuele praktijk van makers die in hun ontwerpen reageren op bredere maatschappelijke fenomenen, zoals omschreven in de andere referentievelden. We kijken naar experimentele ontwerppraktijken zoals die opkwamen in de Dutch Design beweging en vergelijkbare (inter)nationale praktijken.

We maken jaarlijks een tentoonstelling die samenvalt met de Dutch Design Week in Eindhoven, waarin we ontwerppraktijken tonen vanuit een thematiek die past binnen onze visie. Dit jaar wordt dit *The Space Between Us over relational design* samengesteld door

Fabienne Chiang. In deze tentoonstelling combineren we werken uit de collectie met werk van ontwerpers en kunstenaars die we ook interessant vinden om mogelijk aan te kopen. Deelnemende makers zijn Yassine Ben Abdallah, Community Couture (Aniela & Joasia Fidler-Wieruszewska), Shannon Finnegan, Tadhg Read, Luna Maurer, Afonso de Matos, Studio Corvers (Joost & Wouter Corvers), Gabriel Fontana en Alice Watel.

Makers vertegenwoordigd in de collectie-Edelkoort zijn o.a.: Rodrigo Almeida, Tigran Avetisyan, Anthon Beeke, Catharina van Eetvelde, Ronel Jordaan, Julia Lohmann, Mathieu Meijers, Carolina Wilcke. De collectie bevat tevens werk van bekende ontwerpers geïdentificeerd met Dutch Design en van grote betekenis voor Eindhoven: Maarten Baas, Jurgen Bey, Nacho Carbonell, Hella Jongerius, Kiki van Eijk, Piet Hein Eek, Studio Job.

Entree tentoonstelling *Museum of Arte Útil*, 2012-2013, foto Peter Cox

De collectie is... : de privéverzameling van Lidewij Edelkoort, Van Abbemuseum, 2022

Geopolitiek – casus Russische Federatie

Geopolitiek, het laatste referentieveld, heette eerder *Sovjet en Post-Sovjet Ruimte*. De oorlog in Oekraïne heeft dit veld echter in een heel andere dynamiek getrokken. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog voert een imperiale macht oorlog op het Europees continent om de eigen invloedssfeer te vergroten. Hiermee is de leidende geopolitieke vorm uit de moderniteit – de imperiale macht – weer helemaal terug. Tegelijkertijd is deze nooit helemaal weggeweest daar grote machtsblokken als de Verenigde Staten, Europa en China afgelopen jaren continu politiek bedreven waarin eigen belangen en machtspositie in de wereld bepalend zijn geweest.

Een van de meest bijzondere deelcollecties van het Van Abbemuseum is de verzameling werken van El Lissitzky verworven door Jean Leering. Het werk van deze kunstenaar raakt aan meer velden dan alleen Geopolitiek. De utopisch geïnspireerde kunst raakt aan Arte Útil – Design in de vertaling van zijn abstracte vormtaal

naar praktische ontwerpen en *Corpoliteracy* in de ontwerpen voor opera en andere ‘nieuwe lichamen’ van de Sovjetmens. Tegelijkertijd biedt deze collectie een unieke mogelijkheid de huidige ontwikkelingen in de Russische Federatie en omliggende gebieden te analyseren. Waarmee ook ruimte gemaakt kan worden om tegengelijk een podium te bieden dat in het huidige Rusland onderdrukt wordt.

De belangrijkste aanvulling op deze collectie is het werk van Ilya & Emilia Kabakov. Deze kunstenaars die hun praktijk ontwikkelden in de nadagen van de Sovjet-Unie vormen een krachtige artistieke positie naast Lissitzky. Onlangs verwierf het museum het grafische werk van de Kabakovs waarmee het een representatieve dwarsdoorsnede bezit van het gehele oeuvre. Daarnaast heeft het museum enkele jaren geleden de LS Collectie overgenomen: een omvangrijke boekencollectie gericht op Russische kunst, waarmee het museum veel bijzondere publicaties uit de eerste fase van de

Sovjet-Unie bezit, maar ook bijvoorbeeld het vroege werk van Kabakov dat bestond uit kinderboekillustraties.

Werken die passen binnen dit referentieveld zetten zich uiteen met de geopolitieke machtsstructuren direct of indirect gekoppeld aan Rusland. Dit geldt bijvoorbeeld voor het werk van het collectief *Chto Delat?* en de daaraan gelieerde Gluklya, Taus Makhacheva en Ion Grigorescu. Kunstenaars buiten Rusland maar wel gekoppeld aan dit veld zijn kunstenaarscollectie IRWIN, Sanja Iveković, David Maljković en Nedko Solakov. Nieuwe aankopen binnen dit veld is recent werk van Didem Pekün, *Disturbed Earth*, gebaseerd op transcripties van gesprekken binnen VN en NAVO rondom de val van Srebrenica, en het neonwerk *Once We Were Brothers* van Lana Čmajčanin dat ingaat op de geschiedenis van de *Non Aligned Movement*.

Dwarsverbinding #4: Kabakov Kabinet, 2023, zaalfoto's Peter Cox

5 onderzoek

Demoderne museumpraktijk

Een nieuw onderzoeksveld waar we ons komende twee jaar op richten is het praktisch vormgeven van de het demoderne museum. Dit is aangekondigd in hoofdstuk 2 Dit onderzoek bestaat uit twee delen: aan de ene kant het conserveren en aan de andere kant het ontzamen. Komende twee jaar zullen we in eerste instantie een kader formuleren voor conservering en ontzaming in een dialoog tussen de aankoopcommissie en de afdeling Collectie, Bibliotheek en Archief. Vervolgens gaan we conserveringsvragen die zich voordoen in de museale praktijk bespreken vanuit dit kader en zo de praktische implicaties beter in kaart brengen. Met betrekking tot het ontzamen willen we aan de hand van het kader de collectie analyseren en onderzoeken of we aan de hand van een voorbeeld het kader kunnen testen. We willen hierbij andere instellingen betrekken daar ontzamen impact heeft op de gehele Collectie Nederland. We willen ook aansluiting houden bij de vernieuwde Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO).

Referentievelden – L’Internationale

Het onderzoek naar de referentievelden is in de afgelopen jaren op organische wijze verweven met de samenwerking binnen L’Internationale. Er zijn verschillende e-publicaties verschenen die raken aan de referentievelden: *Our Right To Breathe*, *Performing Collections*, *Glossary of Common Knowledge Vol. 2*, *From/To*, *Letters From/To the Constituent Museum*, *Stories and Threads*, *Perspectives on Art Archives*. Komende periode blijven we samenwerken binnen L’Internationale en zien daar kans inhoudelijke vragen over ontwikkelingen in de kunst en museumpraktijk te beantwoorden.

Rakurs – onderzoek naar Russische kunst

Rakurs is het Russische woord voor perspectief, gezichtspunt, invalshoek en de naam van een nieuw initiatief van het Van Abbemuseum, Stedelijk Museum Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam om gezamenlijk onderzoek te doen naar Russische kunst, een zwaartepunt in de collecties van beide musea. Deze samenwerking is van betekenis veranderd door de Russische inval van van Oekraïne. Deze nieuwe situatie heeft ons opnieuw laten kijken naar deze samenwerking. Gezien de imperiale ambities van Rusland verkennen we nu de mogelijkheid om ons in ons gezamenlijk onderzoek juist te richten op die regio’s die binnen de invloedssfeer van Rusland vallen. Hoe verhouden deze regio’s zich ten opzichte van het agressieve imperialisme? We onderzoeken daarnaast de mogelijkheid om op termijn onze collecties Russische kunst en kunst uit de uit de regio’s rondom en in Rusland gezamenlijk kunnen ontsluiten, inclusief de LS-collectie en de Khardzhiev-collectie in bezit van het Stedelijk Museum, Amsterdam.

Rineke Dijkstra *Jalta, Oekraïne, 30 juli, 1993* met op de achtergrond het werk van Ahmet Ogut, *Guppy 13 vs Ocean Wave*; a Bas Jan Ader *Experience*, 2010; in *Dwarsverbanden*, 2022, zaalfoto Peter Cox

Collectieonderzoek gericht op behoud en beheer

Kunstwerken bestaan vandaag de dag uit alle denkbare materialen en zijn daarmee onderhevig aan veel vormen van verval. Bijscholen en participeren in onderzoek naar behoud- en beheervraagstukken is en blijft van wezenlijk belang. Belangrijke partner hierbij is het landelijke platform Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK). Naast bijscholen en onderzoek zijn we genereus in het delen van onze kennis. Dit is intern belangrijk, maar extern evenzeer. We willen waar mogelijk het publiek deelgenoot maken van welke processen in kunstwerken plaatsvinden en op welke manier keuzes in het conserveren raken aan de inhoud.

FOTOPRAKTIJKDAGEN

We nemen deel aan de Fotopraktijkdagen georganiseerd door SBMK om fotoprocedés te identificeren en op basis daarvan de juiste conserveringsmaatregelen te treffen, met als doel de duurzaamheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van fotografische kunstwerken te vergroten.

CONSERVEREN DIGITALE COLLECTIE EN DIGITALISERING

Voor conservering digitale kunst en films werken we samen met LIMA, internationaal pionier en expertisecentrum op het gebied van archivering en conservering van mediakunst. Het type kennis dat nodig is voor goede conservering en ontsluiting is te specialistisch voor ons team en samenwerken met een kennisinstelling is daarom onontbeerlijk. Komende jaren blijven we dit partnerschap verder uitbouwen door actieve deelname aan de ontsluiting van mediakunst via www.mediakunst.net.

Onderzoek naar innovatieve museumpraktijk

DUURZAAM MUSEUM

Het museum is bezig met het installatietechnisch verduurzamen van het gebouw. Daarnaast start in het najaar een haalbaarheidsonderzoek naar een mogelijk nieuw depot voor het Van Abbe-museum en het Eindhoven Museum. Bij deze studie is een CO2-neutrale depotvoorziening het streven, dit zullen we apart meenemen in het onderzoek. Daarnaast raakt duurzaamheid aan het referentieveld Ecologie en speelt daarbinnen een betekenisvolle rol.

Een nieuw collectieboek

Het nieuwe collectieboek aangekondigd in het vorige collectieplan is in ontwikkeling en verschijnt medio 2024. Dit boek is de opvolger van het collectieboek uit 2002 en behandelt met name de ontwikkeling van de collectie in de afgelopen twintig jaar. Verder bevat het verschillende essays over onderwerpen die in het verleden zijn onderbelicht. Bijvoorbeeld de relatie tussen de sigarenfabriek van oprichter Henri van Abbe en de voormalige kolonie Nederlands-Indië, nu Indonesië, waar de tabak werd verbouwd voor de sigaren.

Dick Middelweerd (tweesterrenkok sinds 2013) in het Van Abbemuseum depot voor zijn selectie van werken voor in de vitrine (ontwerp Piet Hein Eek) bij Van der Valk Hotel Eindhoven, 2019, (video still Lidewij Meijer)

6 toegang & gebruik

We vinden het belangrijk onze collectie te activeren en te delen door haar te tonen in tentoonstellingen in huis en daarbuiten. Daarnaast zetten we ons in voor het online en offline ontsluiten van onze collectie voor onderzoek.

Digitaal ontsluiten

De collectie blijft leven als mensen zich erin verdiepen en erdoor geïnspireerd raken. Ontsluiting is daarvoor een basisvoorwaarde. Het goed registreren van werken en goed documenteren wat er met werken gebeurd is cruciaal voor onderzoek en het maken van presentaties van de collectie. Digitaal aanbieden van informatie is daarbij een enorme hulp.

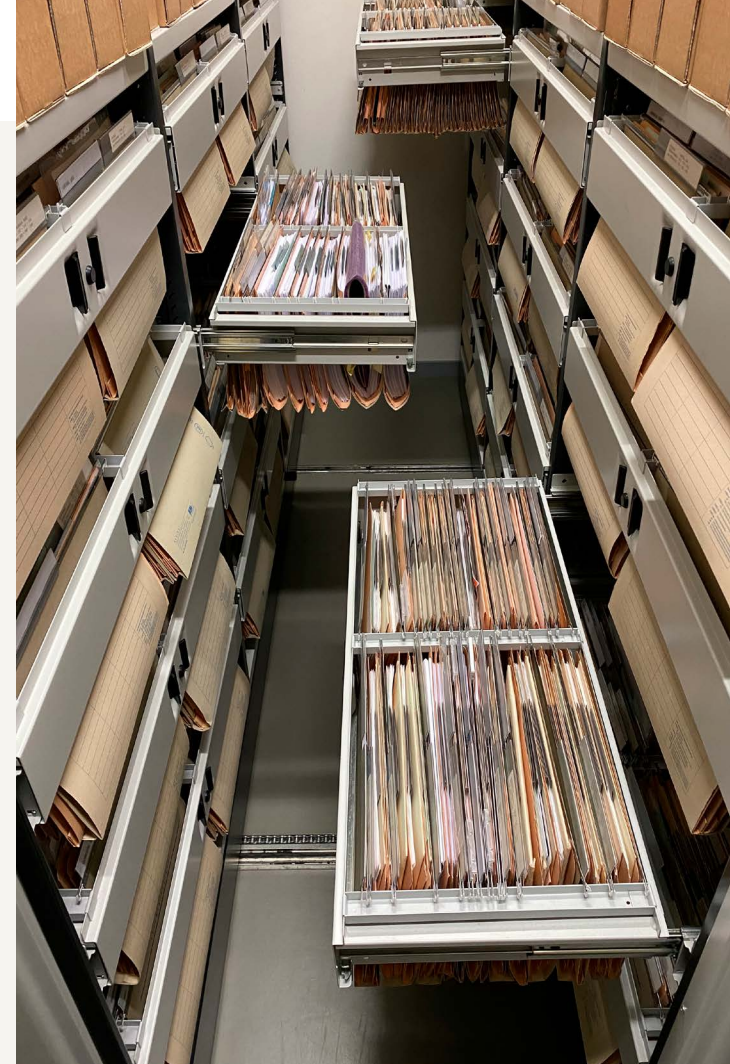
We hebben al stappen gezet in de digitalisering van het Beheersarchief (periode 1936-1989) en van een deel van het Tentoonstellingsarchief. Komende periode willen we nieuwe delen digitaal gaan ontsluiten, te weten het Collectiearchief. We verwachten dit medio 2024 af te ronden. De volgende grote stap is het ontsluiten van de archieven online. Begin 2024 zal een bibliothecaris/archivaris starten in het museum. Een van de eerste uitdagingen voor deze nieuwe medewerker is het ontwikkelen van een plan hiervoor. Daarnaast blijven we doorgaan met digitaliseren.

Het Beheersarchief van de periode 1990-1999 is het volgende archiefonderdeel dat gedigitaliseerd gaat worden. In samenspraak met de Gemeentelijke archiefdienst kijken we hiervoor naar het geschikte moment.

We willen als kennisinstituut faciliteren in de groeiende behoefte aan informatie over de collecties. Het museum beheert zijn archief als een Open Archive Information System (OAIS). Het is gericht op digitale duurzaamheid voor een *Designated Community*. Deze bestaat uit de eigen organisatie, externe (inter)nationale onderzoekers en nationale en Europese collega-instellingen waarmee wordt samengewerkt. Bijvoorbeeld als gevolg van het gezamenlijk aankopen en beheren van kunstwerken. Het digitaliseren van het Collectiearchief en het ontwikkelen van een plan voor het optimaliseren van de informatiearchitectuur heeft als doel digitale kennisoverdracht completer en eenvoudiger te realiseren.

Collectiearchief: de archiefkasten bevatten meer dan 3000 objectdossiers in hangmappen.

Bibliotheektentoonstelling, *Knust*, 2019 (foto Peter Cox, Eindhoven)

Mediakunst op Wikipedia

Vindbaarheid en toegankelijkheid van informatie over kunstvormen zoals mediakunst zijn van groot belang voor onderzoek. Zonder goed georganiseerde kennisoverdracht riskeren we dat de kennis over dit deel van ons digitale artistieke en culturele erfgoed niet langer ter beschikking staat om technologische, maatschappelijke en kunsthistorische ontwikkelingen te duiden.

Met LIMA, Wikimedia Nederland en museale partners en kennisinstellingen als het Stedelijk Museum Amsterdam, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, een aantal universiteiten, Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) en Stichting Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) is het Van Abbemuseum gestart met het project Mediakunst op Wikipedia. De samenwerking behelst het integreren van Wikipedia met Mediakunst.net. De gegevens van kunstenaars op Mediakunst.net worden opgenomen in Wikidata, Wikimedia en Wikipedia. De informatie van en kennis over mediakunst en mediakunste-

naars, die voorheen alleen bij gespecialiseerde instellingen beschikbaar was, wordt zo op vergaand niveau beschikbaar voor een breed publiek. Om kwaliteit te waarborgen werken we daarbij samen met de Universiteit Utrecht en de Open Universiteit.

Bruiklenen

Wij spannen ons in om kunst genereus te tonen, maar willen er tegelijkertijd voor zorgen dat volgende generaties er, net als wij, van kunnen genieten. Het is een doorlopend aandachtspunt erop toe te zien dat presenteren respectvol en zorgvuldig gebeurt en dat er begrip is voor de afwegingen die worden gemaakt. Collectie-medewerkers gaan meer aandacht besteden aan het delen van kennis over wat er gebeurt met kunstwerken als ze worden getoond, zowel op zaal als online. De collectie is niet alleen voor gebruik in het eigen museum, ze wordt veelvuldig getoond in andere musea en andere instellingen voor beeldende kunst. Bruiklenen mogelijk maken is belangrijk: door

kunstwerken in andere contexten te tonen worden ze geïnterpreteerd binnen het kader van andere verhalen en die verrijken weer de betekenis van het werk.

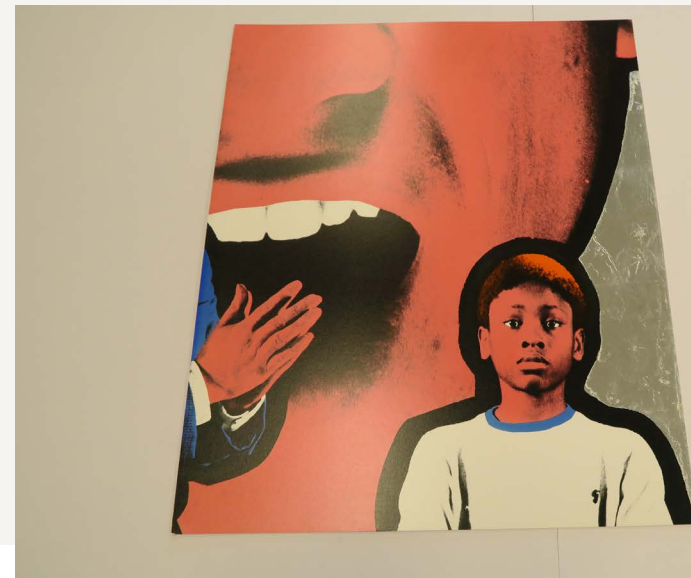
Behouden & beheren

De collectie conserveren door zorg te dragen voor de depots en het op peil houden van de materiaalkennis. Kunstwerken vandaag de dag zijn meer dan alleen fysieke objecten. Registreren hoe een werk op te stellen wordt steeds belangrijk. Het onderzoek naar de *demoderne* museumpraktijk zal helpen een duidelijker inhoudelijk kader te formuleren voor onze conserveringsstrategie. Zie hiervoor ook hoofdstuk 3 en hoofdstuk 5.

Verkenkend onderzoek naar nieuw depot

Het museum heeft een intern depot voor onder meer schilderijen en werken op papier en huurt voor werken van groot formaat en installaties een extern depot. De grenzen van de opslagcapaciteit komen echter in beeld. Zoals al vermeld in hoofdstuk 3 en 5 start dit najaar een haalbaarheidsonderzoek naar het ontwikkelen van een nieuwe depotfaciliteit samen met het Eindhoven Museum. We staan ook nog open voor andere regionale partners.

conservering fotokunst Gilbert & George, *Doers* (detail), 1984

bijlage 1 samenstelling en historie van de Collectie

Opgericht in 1936 behoort het Van Abbemuseum tot een van de eerste musea voor hedendaagse kunst in Europa. Het bezit een rijk geschakeerde collectie moderne en hedendaagse kunst die behoort tot de belangrijkste publieke verzamelingen in West-Europa. Het museum is ontstaan door een schenking van Henri van Abbe, een rijke sigarenfabrikant en kunstverzamelaar, aan de stad Eindhoven. Van Abbe verzamelde eigentijdse kunst, met name figuratieve schilderkunst van levende Nederlandse en Vlaamse kunstenaars. Uit zijn collectie werden 26 werken door het museum verworven, waaronder Isaac Israëls, Carel Willink en Jan Sluijters.

Na de oorlog begon het museum, onder leiding van Edy de Wilde, een consistent verzamelbeleid te ontwikkelen. Op dat moment bestond de collectie uit 74 werken van overwegend Nederlandse kunstenaars, waaronder Toon Kelder, Johanna Bauer-Stumpff en Jan Voerman. De Wilde richtte zich op het

aanleggen van een 'basiscollectie' die bestond uit werken van klassiek moderne meesters, Nederlandse vooroorlogse kunst en Franse eigentijdse kunst. Hij was gericht op stromingen die indertijd gangbaar waren om te verzamelen zoals het Kubisme, de Stijl, het Expressionisme, de Nederlandse figuratie tijdens het interbellum, CoBrA en École de Paris. Daartoe behoren aankopen van werken van Marc Chagall, Robert Delaunay, Pablo Picasso, Oskar Kokoschka, Wassily Kandinsky, Fernand Léger, Max Beckmann, Karel Appel, Jean Bazaine en Roger Bissière. Ter ondersteuning van zijn ambitieuze aankoopbeleid stelde hij een verzamelschema op in de geest van wat Alfred Barr voor het MoMA had gedaan. Hoewel zijn focus gericht was op internationale twintigste-eeuwse kunst, bleef vanuit de gemeenteraad en de Commissie van Toezicht de vraag komen om ook oude kunst te verzamelen. De Wilde kon de Commissie van Toezicht er uiteindelijk van overtuigen dat dit niet

uitvoerbaar was omdat oude kunst van kwaliteit onbetaalbaar was. In 1955 werd officieel vastgelegd dat het verzamelbeleid van het Van Abbemuseum uitsluitend moderne kunst betrof.

In 1964 stelde de gemeente Eindhoven Jean Leering aan als opvolger van De Wilde. Leering was bouwkundig ingenieur maar zeker ook in kunst geïnteresseerd. In tegenstelling tot De Wilde, die zich vooral richtte op Parijs als centrum voor de kunst, vestigde Leering zijn aandacht op de kunstwereld in de Verenigde Staten en met name op New York en Los Angeles. Meer dan voor De Wilde lag voor Leering de focus op hedendaagse kunst. Zijn aandacht voor kunstenaars, zoals El Lissitzky, Theo van Doesburg, Francis Picabia, László Moholy-Nagy en Vladimir Tatlin, was gebaseerd op hun belang voor de actualiteit. Volgens Leering waren bij De Stijl, het Constructivisme en Dada achtergronden te vinden van de nieuwste stromingen en tendensen. Leering kocht werken aan van Frank Stella,

Andy Warhol, Jim Dine, Robert Indiana, Morris Louis, Dan Flavin, Robert Morris en Jasper Johns, maar ook van Joseph Beuys, Francis Bacon, Christo en een aantal zero-kunstenaars. Een hoogtepunt in zijn verzamelbeleid was de aankoop van 86 werken van Lissitzky in 1968. Na zijn lidmaatschap van de documenta-Rat in 1968 werd zijn politieke engagement duidelijker. Kunst was voor Leering de bewustwording van werkelijkheidsstructuren. Democratisering en interdisciplinair werken waren hierbij van groot belang. Na Leerings directoraat werd Rudi Fuchs aangesteld als directeur. Voor Fuchs kon het museum nooit een instrument voor maatschappelijke hervorming zijn. De nadruk kwam weer te liggen op autonome kunst. Waar Leering focuste op Amerika introduceerde Fuchs de hedendaagse Europese kunst met een bijzondere aandacht voor conceptuele kunst, Duitse schilderkunst en Arte Povera. Fuchs richtte zich in zijn aankoopbeleid sterk op eigentijdse kunst

omdat bij zijn aantreden (1975) de prijzen voor werken uit het begin van de 20e eeuw op de kunstmarkt explosief waren gestegen. Hij breidde de collectie minimal art uit met werken van Donald Judd, Carl Andre en Jo Baer; hij verzamelde conceptuele kunst van Daniel Buren, Lawrence Weiner, Ian Wilson, Joseph Kosuth; Arte Povera van kunstenaars als Mario Merz, Janis Kounellis, en steunde het werk van Duitse kunstenaars Anselm Kiefer, Georg Baselitz, Sigmar Polke en Jörg Immendorff.

In 1988 werd Fuchs opgevolgd door Jan Debbaut, die in het verleden aan het museum verbonden was als conservator. Hij begon zijn directoraat met een reeks tentoonstellingen en aankopen van kunstenaars die op dat moment niet of nauwelijks in Nederland getoond waren, waaronder Tony Cragg, Allan McCollum, Rodney Graham, Jan Vercruyssen, Thomas Schütte, Juan Muñoz. Debbaut wist de uitbreiding van het museumgebouw aan de

bijlage 1

Bilderdijklaan te realiseren, dat in 2003 werd geopend. In de tijdelijke huisvesting van het museum aan de Vonderweg, waar het museum vanaf 1995 was ondergebracht, werden experimentele tentoonstellingen gerealiseerd, met een nadruk op audiovisueel of procesmatig werk van een jongere generatie kunstenaars, waaronder Pierre Huyghe, Tony Oursler, Douglas Gordon, Ann Hamilton, Marijke van Warmerdam, Jason Rhoades, Mike Kelley en Aernout Mik. Van allen werden werken aangekocht, waaronder grotere installaties en videowerken.

Sinds het aantreden van Charles Esche in 2004 is de functie van kunst in de samenleving een belangrijk aandachtspunt. Het museum prikkelt zichzelf en zijn bezoekers om na te denken over de rol van de collectie als cultureel 'geheugen' en over het museum als publieke ruimte. Er is aandacht voor kunst als bron van verwondering, inspiratie en verbeelding. In tentoonstellingen als de

Living Archive en collectiepresentaties als *Play Van Abbe*, *De Collectie Nu*, *The Way Beyond Art* en *The Making of Modern Art* wordt aandacht besteed aan de sociale context waarin het kunstwerk wordt gemaakt en getoond. Er is aandacht voor de biografie van het kunstwerk, de receptie-geschiedenis en interpretatie van het kunstwerk vanuit uiteenlopende perspectieven. Het museum als platform voor uitwisseling is centraal komen te staan. Dit vertaalt zich in aandacht voor de regio en de stad, gecombineerd met brede internationale samenwerking en uitwisseling. Internationale contacten leiden tot creatieve kruisbestuivingen en vernieuwende visies. Een belangrijk samenwerkingsverband in Europa is L'Internationale, een confederatie van zes toonaangevende musea voor moderne en hedendaagse kunst.

Het museum verzamelt werk van kunstenaars die op een inspirerende manier reflecteren op de tijd waarin we leven. Het museum onder-

scheidt daarin thema's of strategieën die verband houden met *demoderniseren* en *dekoloniseren*. Geografisch gezien wordt de collectie uitgebreid met hedendaagse kunst die zijn wortels heeft in Oost-Europa (Chto Delat, Ion Grigorescu, Edi Hila, IRWIN, Ilya Kabakov, Taus Makhacheva, Alexandra Pirici & Manuel Pelmus, Wilhelm Sasnal, Erzen Shkololli, Nedko Solakov); Turkije, het MiddenOosten en Noord-Afrika (Monira Al Qadiri, Rasheed Araeen, Anna Boghiguian, Leylâ Gediz, Nilbar Güres, Gülsün Karamustafa, Nástio Mosquito, Rabih Mroué, Otobong Nkanga, Walid Raad, Michael Rakowitz, Helen Zeru); en Zuidoost Azië en China (Ade Darmawan, Agung Kurniawan, Li Mu, Qui Zhijie). Daarnaast besteedt het museum aandacht aan het werk van kunstenaars die ondervertegenwoordigd zijn in de kunstgeschiedenis in het algemeen en de collectie in het bijzonder, waaronder vrouwelijke kunstenaars en kunstenaars met een niet-witte huidskleur.

Het museum experimenteert met opdrachtgeverschap (Rossella Biscotti, Iris Kensmil, Tijs Rooijackers, Jonas Staal, Lidwien van de Ven); en gezamenlijk aankopen en gedeeld eigendom (Yael Bartana, Taus Makhacheva, Renzo Martens, Hito Steyerl, Wendelien van Oldenborgh, Patricia Kaersenhout, Naeem Mohaiemen).

bijlage 2 aankoopbudget & aanwinsten

Overzicht aankoopbudget Van Abbemuseum 2018-2022

JAAR	TOTAAL	VAN ABBE	PROMOTORS	SUBSIDIES
2018	614.000	232.000	140.000	242.000
2019	526.000	232.000	50.000	244.000
2020	631.000	232.000	60.000	339.000
2021	844.373	236.000	303.123	305.250
2022	554.000	239.000	0	315.000
TOTAAL	3.169.373	1.171.000	553.123	1.445.250
gemiddeld	633.875	234.200	138.281	289.050
proportioneel	100%	37%	17%	46%

Het Van Abbemuseum beschikt over een eigen vrij besteedbaar jaarlijks aankoopbudget van ca. € 232.000.

Gedurende de voorbije jaren heeft een dertigtal bedrijven - verenigd in de Stichting Promotors Van Abbemuseum - zich ontwikkeld tot een hechte steun voor het museum op het gebied van verdere collectievorming. Zij brengen jaarlijks een bedrag bij elkaar waarover het museum vrij kan beschikken voor de aankoop van eigentijdse kunst.

Overzicht aanwinsten

JAAR	TOTAAL	HERKOMST KUNSTWERKEN		
		REGIONAAL*	NATIONAAL	INTERNATIONAAL
2018	31	4	7	20
2019	84	4	20	60
2020	30	9	3	18
2021	151	21	3	148
2022	65	9	13	52

* o.b.v. kunstenaars werkzaam in Eindhoven e.o.

TOELICHTING AANWINSTEN (aankoop - schenking):

2018: 23 kunstwerken aangekocht en 8 werken als schenking aanvaard.

2019: 69 kunstwerken aangekocht (incl. portfolio met 28 werken) en 15 werken als schenking aanvaard.

2020: 12 kunstwerken aangekocht en 18 werken als schenking aanvaard.

2021: 149 kunstwerken aangekocht en 2 als schenking aanvaard.

2022: 28 kunstwerken aangekocht en 37 als schenking geaccepteerd.

Diversiteit kunstenaars

JAAR	TOTAAL	VROUW	SEKSE*	
			MAN	COLLECTIEF
2018	16	7	7	2
2019	17	9	7	1
2020	15	3	8	4
2021	14	8	6	0
2022	8	5	3	0

* Cijfers op basis van sekse. Benaderingswijze gender in registratie van kunst(enaars) wordt in beleid en benaming nader onderzocht.

TOELICHTING OVERZICHT KUNSTENAARS:

2018: 10 nieuwe kunstenaars toegevoegd aan de Collectie: 03 Nederlandse en 07 buitenlandse kunstenaars.

2019: 08 nieuwe kunstenaars toegevoegd aan de Collectie: 03 Nederlandse en 05 buitenlandse kunstenaars.

2020: 09 nieuwe kunstenaars toegevoegd aan de Collectie uit Argentinië, Australië (Belyuen gemeenschap), Bangladesh, Ghana, Moldavië, Slovenië, VK, Zweden.

2021: 08 nieuwe kunstenaars toegevoegd aan de Collectie, afkomstig uit Curaçao, Cuba, Kameroen, Libanon, VK.

2022: 06 nieuwe kunstenaar in de collectie uit Argentinië, België, Nederland, Palestina, Peru (Witoto volk).

bijlage 3 bruiklenen aan derden

Kunstwerken op bruikleen per jaar

JAAR	TOTAAL	NATIONAAL	SAMENWERKINGSPROJECTEN		
			INTER-NATIONAAL	NATIONAAL	INTERNAT.
2018	203	34	130	7	2
2019	265	25	77	29	2
2020*	39	3	33	7	11
2021*	49	15	32	2	0
2022*	134	25	99	8	2

TOELICHTING SAMENWERKINGSPROJECTEN:

In 2018 hebben we samengewerkt met Piet Hein Eek, Eindhoven (7 kunstwerken), L'internationale partners (2 kunstwerken) en Centre Pompidou, Parijs (16 kunstwerken).

In 2019 hebben we samengewerkt met Piet Hein Eek, Eindhoven (6 kunstwerken), Van der Valk Hotel Eindhoven (19 kunstwerken), DELA Eindhoven (4 kunstwerken), L'internationale partners (2 kunstwerken), Danubiana Meulensteen Art Museum (102 kunstwerken).

In 2020 hebben we samengewerkt met Van der Valk Hotel Eindhoven (5 kunstwerken), Kazerne Foundation Eindhoven (2 kunstwerken), L'internationale partners (11 kunstwerken).

In 2021 hebben we samengewerkt met Van der Valk Hotel Eindhoven (2 kunstwerken). Vanaf dit jaar rekenen we ook de bruiklenen vanuit de Bibliotheek collectie mee in de aantallen.

In 2022 hebben we samengewerkt met Kazerne Foundation Eindhoven (8 kunstwerken) en met L'internationale partners (2 kunstwerken), de Tensta Konsthall in Stockholm (20 kunstwerken) en het MO Museum in Vilnius (43 kunstwerken).

TOELICHTING AANTAL AANGEVRAAGDE KUNSTWERKEN:

Verspreiding van de Collectie vinden wij belangrijk. We streven er naar om zoveel mogelijk bruikleenaanvragen toe te zeggen. In bovenstaande tabel ziet u het percentage van de geëffectueerde bruiklenen en de totaal aantal aangevraagde kunstwerken (inclusief de afgewezen of geannuleerde aanvragen).

Aantal aangevraagde kunstwerken per jaar

JAAR	NATIONAAL		INTERNATIONAAL	
	TOTAAL	GEËFFECTUEERD	TOTAAL	GEËFFECTUEERD
2018	43	95%	179	74%
2019	61	89%	94	84%
2020*	45	22%	66	66%
2021	23	74%	57	56%
2021	37	89%	129	78%

* TOELICHTING OP BRUIKLENEN IN 2020-2022

De culturele sector is hard getroffen door de pandemie in de jaren 2020-2022 en overall ter wereld merken musea dat de inkomsten en bezoekersaantallen achterblijven. Als direct gevolg hiervan zijn tentoonstellingen, en daarmee bruikleenaanvragen bij het Van Abbemuseum, uitgesteld of geannuleerd.

2020: Van 20 bruiklenen (aangaande 33 kunstwerken) werd ons gevraagd de bruikleendata te verlengen of te verzetten. Wij hebben al deze wijzigingen, op één kunstwerk na, kunnen honoreren. Maar er werden door bruikleennemers evenwel tien bruiklenen (betreffende in totaal 53 werken) geannuleerd – in veel gevallen als direct gevolg van COVID-19. Tot slot heeft het Van Abbemuseum 6 aanvragen (van tezamen 6 kunstwerken) afgewezen, waarvan één aanvraag als direct gevolg van COVID-19 maatregelen.

2021: Ook in dit jaar zijn er als gevolg van het coronavirus veel bruiklenen geannuleerd of verzet. In dit jaar zijn er 22 kunstwerken door de bruikleenemer zelf geannuleerd. Het museum heeft aanvragen voor 9 werken afgewezen (7 kunstwerken die niet beschikbaar waren; voor 2 kunstwerken voldeed de aanvragende instelling niet aan de klimaatvoorwaarden).

2022: Wederom speelt de gevolgen van de Corona nog steeds een rol in de aanvragen. Ook zien we dat als direct gevolg van de inval van Rusland in Oekraïne er diverse bruiklenen zijn geannuleerd (10 kunstwerken) of vanwege sancties door ons niet gehonoreerd kunnen worden (4 kunstwerken). De voornaamste reden voor afwijzing van aanvragen was dat het kunstwerk niet beschikbaar was.

TURN PANIC INTO MAGIC

VAN ABBE MUSEUM

VAN
ABBE
MUSEUM
EINDHOVEN